

ПРОФЕСОР ГЕОРГИ КАБУРОВ – СТРОИТЕЛЯТ НА СЪВРЕМЕННАТА НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ

На 3 юли 2010 г. след продължително боледуване почина проф. г-р Георги Кабуров.

Когато чух трагичната вест, се опитах да си спомня кога за пръв път отблизо се срещнах с тази забележителна личност. Беше преди 20-ина години на едно студентско състезание, където професорът награждаваше победителите. Тогава ми направи впечатление този човек с побеляла чуплива коса, очила и благородно изражение на лицето. Излъчваше сила, енергичност и в същото време добротата. Попитах кой е той и ми отговориха, че е ректорът на НСА (тогава все още ВИФ). Разбира се, по това време не съм си давал сметка какво значение за леката атлетика и въобще за спорта ще има този човек. Няколко години по-късно, когато за първи път стъпих на модернизирания база на НСА, останях поразен не само от размерите на извършеното, но и от факта, че в годините, когато всичко наоколо се рушеше и разграбваше, професорът строеше и съграждаше. Затова създаването на този материал за личността и делото на Георги Кабуров бе за мен едно предизвикателство не само заради огромното уважение, което изпитвам към него, но и заради факта, че е много трудно да разкажа всичко, което би следвало. Просто защото за такъв човек може да се говори много и пак няма да е достатъчно.

Лекоатлет

Георги Кабуров е роден през 1932 г. в Пазарджик. През 1950 г. завършва гимназия в родния си град. Още като ученик се увлича по леката атлетика и участва на състезания в дисциплините скок гължина, троеен скок и хвърляне на копие. Брат му също е свързан със спорта – силен колоездач от поколението на Ненчо Христов. По време на следването си във ВИФ „Георги Димитров“ Георги Кабуров започва да тренира 110 м с пр. под ръководството на доц. Тодор Кънчев. Успехите не закъсняват и през 1954 г. младият хърделист подобрява най-стария български рекорд по оно-

Професор Георги Кабуров (в средата) има 19 рекорда на 110 м с пр. в кариерата си на лекоатлет. До края на живота си Кабуров остава свързан с леката атлетика.

ва време, поставен от Любен Дойчев още на олимпийските игри в Берлин. Следващите години са посветени на леката атлетика, като в перода 1954 – 60 г. Кабуров 19 пъти изравнява и подобрява националния рекорд, започвайки от 15.6 сек, за да достигне до 14.4 сек. Седем пъти е шампион на страната. Обаче има нещастие то да се състезава по същото време с един от най-добрите хърделисти в света – Станко Лазар от Югославия, което му пречи да спечели дори балканска титла. Въпреки това Кабуров успешно участва в много състезания с националния екип на България, а безспорен връх в спортната му кариера е второто място на Универсиадата в Париж през 1957 г. Носител е на много награди и спортни отличия, както и на званието „заслужил майстор на спорта“.

Преподавател

През 1955 г. Героги Кабуров завършва ВИФ. Както и почти всички лекоатлети от неговото поколение, той успешно съвместява работата със състезателната дейност. Преподавател е по физическо възпитание във ВИАС и ВМГИ – София. По това

време започва и неговата обществена дейност, като в този период тя е насочена към развитието на леката атлетика СФД „Академик“ – София. След известно прекъсване, по време на което учи в Германия, отново се връща към преподавателска дейност във ВМГИ – София, а от 1967 до 1999 г. животът и работата му неразривно са свързани с НСА (преди това ВИФ). Във ВИФ той започва работа в катедрата по лека атлетика. Откроява се с европейския начин на преподаване, в общуването си със студентите е непосредствен и налага свободен стил на общуване. Това скоро го превръща във всеобщ любимец. През 1978 г. става доцент, а през 1992 г. – професор. Като преподавател в катедрата е автор и съавтор на повече от 150 научни публикации в областта на леката атлетика – препятствени бягания, щафетни бягания, въпроси на спортната тренировка, както и на множество публикации от областта на научната информация и документация. В това число са и няколко учебника, методически ръководства, учебни помагала и множество преводни материали. Неговата научна работа е свързана и с въпросите на спортната терминология и информационно-тър-

Проф. Кабуров участва активно в обществения живот като ректор на НСА, вицепрезидент на БОК и президент на БФЛА.

сещите езици в спорта. Автор е на първият информационно-търсещ тезаурус по физическа култура и спорт в България. Под негова редакция е издаден и първият „Терминологичен речник“ по физическа култура и спорт. Георги Кабуров е и дългогодишен член на колегиите на сп. „Въпроси на физическата култура“, сп. „Спорт и наука“, сп. „Leistungssport“.

Съпруг и баща

През 1959 г. Кабуров заминава за Лайпциг, където учи журналистика в Лайпцигския университет. През 1964 г. се дипломира. Но престоят му в Германия не му дава само второ висше образование, но и променя личния му живот. Там той се запознава с едно момиче, чиято история е много любопитна. Оказва се, че то всъщност е от много богата фамилия от Западна Германия, която е собственик на хотели, заведения и т.н. Веднъж момичето отива на гости при леля си в Лайпциг. Точно в този момент се строи Берлинската стена и границата между Източна и Западна Германия се затваря. Беата, както е името на момичето, иска да се прибере при семейството си, но не ѝ позволяват. Пътищата на двамата се пресичат съвсем случайно. У всички приятели на Кабуров по това време остава впечатлението, че германката иска да го използва, за да напусне Източна Германия. Но нещата не стоят така. Оказва се, че

става дума за голяма любов. Дватама се женят и идват в България. В София обаче няма къде да живеят. Първоначално им дават една съблекалня на кологрума. Така богатата наследничка е принудена да живее в една стая при спартански условия. Скоро се ражда дъщеря им Елизабет.

След промените през 1989 г. Беата се прибира в Германия. Семейството ѝ решава да ѝ възложи да ръководи бизнеса в Лайпциг. По това време Кабуров вече е ректор на НСА и се е захванал с най-мащабния проект на своя живот – модернизацията на спортната база. Затова той остава в България, а жена му финансово подкрепя неговото начинание. След като приключва вторият му мандат като ректор, професорът заминава при жена си в Лайпциг, където остава до края на житейския си път.

Центърът за научна информация и документация при БСФС

През 1967 г. Георги Кабуров основава и в продължение на 25 години ръководи дейността на Центъра за научна информация и документация по физическа култура и спорт при БСФС. Създаването му е важен фактор за развитието и последвалия бум на спорта в България. Какво представлява този център? Във времето, когато интернетът още не съществува, може да се каже, че в областта на спорта той изиграва именно такава роля. В центъра постъпват всички съвременни спортни списания от цял свят. Там те се превеждат и преводите се издават под формата на бюлетин. Така всеки треньор може по всяко време да получи интересуващ го материал и дори да си поръча конкретна статия да бъде преведена. По този начин центърът изигра своята роля в повишаването на нивото на българските треньори, за да може те да са в крак с най-съвременните тенденции относно спортната подготовка.

Дейността на Кабуров в тази насока получава признание и извън пределите на страната. От 1974 г. е член на ИАСА (Международната асоциация по спортна информация), през 1980 г. е избран за неин вицепрезидент.

Вицепрезидент на БОК

През периода 1990 – 1999 г. Георги Кабуров е избран за вицепрези-

гент на БОК. И на това поприще професорът проявява завидна активност. Дейността му е свързана основно с повишаването на олимпийското образование и култура. Участва с ентузиазъм в провеждането на сесиите на Олимпийската академия. Част е от ръководството на олимпийските ни делегации на Игрите в този период.

Не така стоят нещата с предложения му друг обществен пост – министър на спорта. Георги Кабуров е може би един от малкото хора в света, два пъти отказал да седне в министерско кресло. Първата покана е от правителството на Филип Димитров. Първоначално Кабуров приема предизвикателството. На срещата с министър-председателя той идва с предложение за заместници и собствен екип от професионалисти, с които да работи. Предложението му обаче е отхвърлено и по политическа линия му посочват други хора. Етичен човек като Кабуров не може да понесе такава гавра и заявява на министър-председателя: „Благодаря за поканата, но с мен - не така! Спортът трябва да се ръководи не от политици, а от професионалисти!“ След което се отказва от министърския пост и си тръгва. На насрочената пресконференция вместо него се явява... бъдещият заместник-министър, назначен по политическа линия. Това е уникален случай за България – да откажеш с висок пост и да запазиш личните си принципи и достойнство. Дори в това отношение Кабуров е с една класа над много хора. Поради същите причини професорът отказва и втората покана – от правителството на Симеон Сакскобургготски.

Президент на БФЛА

Георги Кабуров застава начело на БФЛА в един от най-тежките периоди на прехода – през 1991 г. Липсата на достатъчно средства остава на улицата много от щатните треньори. Парите не стигат дори за най-необходимото. Повечето елитни спортисти по това време са разглезени от вниманието на държавата преди промените. Треньорите също се надяват привилегиите да бъдат запазени. Но условията вече са други и това неминуемо води до сериозни конфликти. В тази обстановка Кабуров е принуден да подаде оставка и през 1995 г. напуска поста. През този период професорът е и член в комисията за развитие на леката атлетика към ИААФ.

Ректор на НСА

Стигаме и до най-значимото дело на проф. Кабуров – модернизацията на НСА. През 80-те години той е последователно заместник-декан и декан на учителския факултет, а през 1989 – 1990 г. е заместник-ректор на ВИФ. През 1990 г. е избран от общото събрание за ректор.

По това време страната е арена на политически противоборства, царят хаос и беззаконие. Всичко се разграбва и руши. На никого не би му и хрумвало да строи в този момент. На никого, освен на Георги Кабуров. Далновиден човек с европейско мислене и възпитание, той решава да се възползва максимално от ситуацията в името на бъдещето на спорта. Във ВИФ тогава учат много гръцки студенти и ректорът инвестира получените солидни суми от таксите в модернизация и развитие на спортната база в „Студентски град“, на учебните бази на Боровец и Равада. „Трябва да се бърза, да се строи!“ – споделя той пред приятели. Самият той инвестира и много лични средства. Жена му подкрепя неговото начинание, като непрекъснато изпраща пари от Германия. Така Кабуров, за да избегне бюрократични спънки, често се разплаща лично с работниците. Всяка сутрин, облечен с работни дрехи, той е на обекта и лично ръководи строителството. През 1995 г. модернизацията е завършена и новият учебен корпус е открит. Висшият институт по физкултура става Национална спортна академия. Издига се престижа на учебното заведение. В качеството си на ректор Кабуров удостоява със званието „доктор хонорис кауза“ видни спортни и обществени деятели, като президента на МОК Хуан Антонио – Самаранч, президента на ИААФ Примо Небиоло, Надежда Лекарска, Иван Абаджиев, Симеон Сакскобургготски и други.

През 1999 г. проф. Георги Кабуров е избран за почетен ректор на НСА „Васил Левски“.

Планините

Нарочно споменавам за тази негова страст най-накрая. Може би малцина знаят, че професорът беше запален планинар и редовно изкачваше Черни връх. През 70-те и 80-те години около него се събираше една група приятели – бивши спортисти,

По времето на проф. Георги Кабуров като ректор на НСА бе изградена колосална спортна база, която е една от най-модерните в Европа и до днес.

която всяка събота и неделя утъпкваше планинските пътеки. Има нещо символично в този устрем към върха. Да извървиш пътя нагоре стъпка по стъпка. Какъвто бе и пътят на Георги Кабуров в живота. Ярък пример за професионално развитие: спортист, шампион, рекордьор, научен работник, ръководител, деятел, геец на международното спортно движение.

Казват, че за да оставиш следа след себе си, трябва да засадиш дърво, да построиш дом, да създадеш семейство... Професор Георги Кабуров построи дворец на спорта, където да никнат семената на бъдещите български спортни успехи, а целият му живот бе посветен на семейството на спорта.

Боян Ив. БОЙЧЕВ